

ห้องสมุด

ห้องสมุด (Library) คือสถานที่รวบรวมสรรพวิทยาการต่างๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ รวมทั้งโสตทัศนวัสดุทุกประเภท โดยมีบรรณารักษ์ซึ่งมีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินการและจัดการบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด โดยทั่วไปห้องสมุดมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อการศึกษา
๒. เพื่อให้ข่าวสารและความรู้
๓. เพื่อการค้นคว้าและวิจัย
๔. เพื่อความจรรโลงใจ
๕. เพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า **ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาทั้งหมด** ห้องสมุดเกิดขึ้นเพราะมนุษย์ต้องการค้นคว้าหาความรู้ไม่รู้จักจบสิ้น ในสังคมของเสรีชนนั้น หนังสือในห้องสมุดนอกจากมีพลังอำนาจที่จะดลบันดาลให้บุคคลมีจินตนาการและการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ได้มากมายแล้ว หนังสือยังเป็นเสมือนสื่อเชื่อมโยงบุคคลกับอดีต ทำให้บุคคลรู้ปัจจุบัน และเป็นแนวทางให้เรียนรู้อนาคตอีกด้วย

ชนิดของห้องสมุด ห้องสมุดมีหลายชนิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริการของห้องสมุดนั้นๆ ว่าเกี่ยวข้องกับสถาบันใดและอย่างไร ห้องสมุดต่างๆ เหล่านี้บางแห่งเรียกกันว่า "หอสมุด" เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดของสถาบันการศึกษา ได้แก่ หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ แต่ส่วนใหญ่เรียกกันว่า "ห้องสมุด" เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของ

รัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดเสียง ห้องสมุดของเล่น ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์และแถบภาพ เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของ "ห้องสมุด"

เซอร์ ออสเคน เฮนรี ลายาร์ด (Sir Austen Henry Layard) นักโบราณคดีและนักการทูตชาวอังกฤษ ซึ่งมีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๑๗ - ๑๘๘๔) เป็นผู้ซึ่งเปิดเผยให้โลกได้รับรู้เกี่ยวกับห้องสมุดแห่งแรกของอารยธรรมยุคใหม่ ท่านกล่าวว่า เมื่อ ค.ศ. ๑๘๔๐ ท่านได้ขุดค้นและศึกษาทางโบราณคดีในบาบิโลเนีย และอัสซีเรีย (Babylonia and Assyria) ได้ค้นพบห้องสมุดสาธารณะแห่งหนึ่ง ณ บริเวณเมืองเก่าชื่อไนน์เวห์ (Nineveh) มีแผ่นจารึกซึ่งทำด้วยดินเหนียวถึง ๑๐,๐๐๐ แผ่น ห้องสมุดแห่งนั้นเป็นห้องสมุดขนาดใหญ่ ที่ดำเนินงานอย่างกว้างขวางในสมัยของกษัตริย์แห่งอัสซีเรีย ซึ่งทรงพระนามว่าพระเจ้าอัสเฮอร์บานิปาล (King Ashurbanipal) ผู้ครองราชย์ระหว่างประมาณ ๖๖๙ ถึง ๖๒๖ ปีก่อนคริสตศักราช อาณาจักรของพระองค์เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นอาณาจักรที่สงบสุข มีอำนาจมาก มีศิลปวัฒนธรรม และการศึกษาสูง กล่าวกันว่ากษัตริย์ซาร์กอนที่ ๒ (King Sargon II) ปู่ทวดของพระองค์เป็นผู้ก่อตั้งห้องสมุดแห่งนี้ขึ้นในศตวรรษที่ ๘ ก่อนคริสตศักราช แต่มาเจริญรุ่งเรืองและขยายงานกว้างขวางในสมัยของพระเจ้าอัสเฮอร์บานิปาลนี่เอง ตัวอาคารห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่อาจจะเป็นวิหาร หรือพระราชวังในสมัยนั้น สันนิษฐานว่าผู้ที่จารึกข้อความลงบนแผ่นดินเหนียวเป็นชาวบาบิโลเนีย ชื่อ อามิล-อามู (Amil

anu) แผ่นจารึกเหล่านั้นบอกให้โลกรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวัน การค้าขาย และศาสนาของชาวบาบิโลเนียและอัสซีเรีย เมื่อวัดและวังต่างๆ ในเมืองไนน์แวย์ เออร์(Ur) เทลโลห์ (Telloh) ซุซา (Susa) และเอเรช (Erech) ล่มจมลงเพราะเกิดศึกสงคราม และดินแดนแถบนั้นมีชนชาติอื่นเข้ายึดครอง ห้องสมุดนี้ก็ถูกลืมนไปเป็นเวลาอันยาวนานทีเดียว จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ คณะนักโบราณคดีของท่านเซอร์ ออสเตน เฮอร์ ลายาร์ด จึงได้ขุดค้นพบเข้า ผู้ที่อ่านแผ่นดินเหนียวจารึกเหล่านี้ได้แก่ เซอร์ เฮอร์ ซี. รอว์ลินสัน(Sir Henry C.Rawlinson : ค.ศ.๑๘๑๐-๑๘๕๕) และยอร์จ เอฟ.โกรทเฟนด์(Georg F.Grotefend ค.ศ. ๑๗๗๕-๑๘๕๓)

ในประเทศอียิปต์โบราณ มีห้องสมุดเกิดขึ้นหลายแห่ง ห้องสมุดแห่งหนึ่งตั้งอยู่ในวิหารโฮรัส(The Temple of Horus) ณ เมืองเอ็ดฟู (Edfu ปัจจุบันคือเมืองอิดฟู -Idfu) เริ่มก่อตั้งในปี ๒๓๗ ก่อนคริสตกาล ห้องสมุดในอียิปต์ยุคนั้นเป็นสถานที่เก็บรวบรวมม้วนปาปรัส (papyrus scroll) ม้วนปาปรัสเหล่านั้นบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับดาราศาสตร์ โหราศาสตร์ ศาสนา และการล่าสัตว์ ห้องสมุดแห่งนี้มีการจัดทำรายการ(Catalog) ขึ้นใช้แล้ว โดยเจาะลงบนฝาผนังซึ่งเป็นหิน

กล่าวกันว่าห้องสมุดในอียิปต์นั้น มีขึ้นก่อนที่จะมีห้องสมุดตามวิหารต่างๆ ผู้มีอำนาจในยุคเจ้าครองนครเป็นผู้จัดตั้งขึ้น เป็นของส่วนตัวเมื่อกว่า ๒,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาลมาแล้ว ตัวอย่างเช่น กษัตริย์รามเสสที่ ๒ (King Ramses II) ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อ ๑๒๒๕ ปีก่อนคริสตกาล ได้สร้างห้องสมุดส่วนพระองค์ รวบรวมวรรณกรรมไว้มากมาย แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่ไม่สามารถค้นพบร่องรอยของห้องสมุดแห่งนี้ได้ในระยะหลัง ว่าตั้ง

อยู่ ณ ที่ใด นอกจากนั้นยังมีห้องสมุด ณ เมืองเทล เอล อมาร์นา (Tel el Amarna) เดนเดรา (Dendera) กิซา (Giza) และเฮลิโอโพลิส (Heliopolis) ใกล้กรุงไคโร โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุด ณ เมืองเฮลิโอโพลิสเป็นห้องสมุดที่มีชื่อเสียงมากทางด้านวรรณคดีและปรัชญา

ในกรีกโบราณ ห้องสมุดสาธารณะแห่งแรกในประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันตก ก่อตั้งโดยไพสิสตราตุส (Pisistratus) เจ้าครองนครเอเธนส์(Athens) ในศตวรรษที่ ๖ ก่อนคริสตกาล พอลสันศตวรรษที่ ๕ ก่อนคริสตกาล ชาวเอเธนส์นิยมเก็บสะสมหนังสือกันมากขึ้น บุคคลเหล่านั้นได้แก่ ยูริปีดีส (Euripides) ยูคลิด (Euclid) นิโคคราติสแห่งไซปรัส(Nicocrates of Cyprus) และ อริสโตเติล (Aristotle) เป็นต้น อริสโตเติลนั้นได้สร้างห้องสมุดขึ้นด้วยความต้องการส่วนตัว เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าและการสอน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนของท่านคือ Peripatetic School ณ เมืองเอเธนส์ จึงมีห้องสมุดที่ใหญ่พอใช้ซึ่งกลายเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า ในเกือบทุกสาขาวิชา ในยุคนั้น หลังจากมรณกรรมของอริสโตเติลแล้ว ห้องสมุดแห่งนี้ถูกโยกย้ายไปตั้ง ณ ที่ต่างๆ หลายแห่ง เคยไปตั้งที่เอเซียไมเนอร์และย้ายกลับมาตั้งที่กรุงเอเธนส์อีกครั้งหนึ่ง ครั้งสุดท้ายย้ายไปตั้งที่กรุงโรมระหว่าง ๑๓๘ ถึง ๗๘ ปีก่อนคริสตกาล ห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในสมัยโบราณ ได้แก่ ห้องสมุด ณ เมืองอเล็กซานเดรีย (Alexandria) เมืองหลวงของประเทศอียิปต์สมัยนั้น ก่อตั้งโดยพระเจ้าปโตเลมีที่ ๑ (Ptolemy I : ๓๖๗-๒๘๓ ปีก่อนคริสตกาล) ครั้นมาถึงสมัยของกษัตริย์คัลลิมาซุส (King Callimachus) ผู้ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อ ๒๕๐ ปีก่อนคริสตกาล

ได้รวบรวมห
ม้วน จนถึง
ซีซาร์ (Ju
ไปเสีย ๕๐.
คู่แข่ง
ห้องสมุดเปอ
ในเอเชียไม
(King E
๑๖๐ ปีก่อ
๒๐๐,๐๐๐ :
สมุดที่เมืองอ
(Mark Ar
คลีโอพัตรา
เปอร์กา มุมนี้
ร้อยแล้วมา
กว่าปาปรัส
โรมันเริ่มนำ
หนังสือ เรีย
ซึ่งทำให้สา
ขึ้น แต่ดี
หนังสือต่าง
กรีกมีอิทธิ
อย่างมาก
จูเลีย
ศก) ใ
แห่งแรกขึ้น
๑๑๖-๒๗ ใ
สำคัญมาก
ซีซาร์ถูกล
(Asinius
ค.ศ.๕)
กรุงโรมสำ
peror A

เมือง
เคน-
ฮิลิโอ-
ยเฉพาะ
ห้องสมุด
1
ห้องแรก
ตั้งโดย
องนคร
คริสต์-
ศักราช
มากขึ้น
ides)
ส(Ni-
โตนเตล
ได้สร้าง
อใช้ใน
รงเรียน
เมือง
ายเป็น
าวิชา
ติลแล้ว
หลาย
บมาตั้ง
ไปตั้งที่
ศักราช
ได้แก่
exan-
นั้น ก่อ
I :
ถึงสมัย
chus)
ศักราช

ได้รวบรวมหนังสือ(ม้วนปาปิริส) ไว้ถึง ๔๐๐,๐๐๐ ม้วน จนถึง ๔๗ ปีก่อนคริสตศักราช สมัยจูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar) เกิดอุบัติเหตุไฟไหม้ ไปเสีย ๔๐,๐๐๐ ม้วน

คู่แข่งของห้องสมุดเมืองอเล็กซานเดรีย คือ ห้องสมุดเปอร์กามุม(Library of Pergamum) ในเอเชียไมเนอร์ ซึ่งก่อตั้งโดยกษัตริย์ยูเมเนสที่ ๒ (King Eumenes II) ผู้ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อ ๑๖๐ ปีก่อนคริสตศักราช มีม้วนปาปิริสประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ม้วน ต่อมาภายหลังได้รวมเข้ากับห้องสมุดที่เมืองอเล็กซานเดรีย เพราะมาร์ค แอนโทนี (Mark Antony) ยกให้เป็นของขวัญแก่พระนางคลีโอพัตรา (Queen Cleopatra) ณ ห้องสมุดเปอร์กามุมนั่นเอง ได้เริ่มนำหนังสือที่โกนขนเรียบร้อยแล้วมาใช้แทนปาปิริส เพราะหนังสือที่ทนทานกว่าปาปิริส ต่อมาในสมัยโรมันเรื่องอำนาจ ชาวโรมันเริ่มนำเอาแผ่นหนังสือมาเย็บติดกันเป็นเล่ม หนังสือ เรียกกันในสมัยนั้นว่า โคเด็กซ์(Codex) ซึ่งทำให้สามารถนำติดตัว และเคลื่อนย้ายได้ง่ายขึ้น แต่ด้วยเหตุที่โรมันไม่มีวรรณกรรมของตนเอง หนังสือต่างๆ เป็นวรรณกรรมของกรีก จึงทำให้กรีกมีอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม หนือ โรมันเป็นอย่างมาก

จูเลียส ซีซาร์ (๑๐๐ - ๔๔ ปีก่อนคริสตศักราช) ได้วางโครงการที่จะตั้งห้องสมุดสาธารณะแห่งแรกขึ้นในกรุงโรมร่วมกับวารโร (Varro : ๑๑๖-๒๗ ปีก่อนคริสตศักราช)ซึ่งเป็นนักปราชญ์คนสำคัญมากคนหนึ่งของโรมันในสมัยนั้น แต่จูเลียส ซีซาร์ถูกลอบฆาตกรรมเสียก่อน อสิเนียอุส ปอลลิโอ (Asinius Pollio : ๑๕ ปีก่อนคริสตศักราช-ค.ศ.๕) เป็นผู้ที่ยกตั้งห้องสมุดสาธารณะขึ้นในกรุงโรมสำเร็จในสมัยที่จักรพรรดิออกุสตุส (Emperor Augustus : ๖๓ ปีก่อนคริสตศักราช-

ค.ศ.๑๔) ครองอาณาจักรโรมัน กล่าวกันว่า ประมาณ ค.ศ.๕๐๐ ในกรุงโรมมีห้องสมุดสาธารณะอย่างน้อย ๒๕ แห่ง ตั้งอยู่ตามวิหารต่างๆ ห้องสมุดบางแห่งมีหนังสือเป็นพันๆ เล่ม โดยมีพวกทาสเป็นผู้มีหน้าที่คอยดูแล และขณะเดียวกันพวกนี้ก็ทำหน้าที่คัดลอกหนังสือไปด้วย

ห้องสมุดที่มีชื่อเสียงที่สุดซึ่งก่อตั้งโดยจักรพรรดิโรมันคือบิบลิโอเธคา อัลเปีย (Bibliotheca Ulpia) ตั้งโดยจักรพรรดิทราจัน (Emperor Trajan : ค.ศ.๕๓-๑๑๗) ตั้งอยู่ในกรุงโรม บนฝาผนังห้องสมุดแห่งนี้ ประดับด้วยภาพสลักครึ่งตัวของนักเขียนที่มีชื่อเสียงไว้ด้วย

มาถึงสมัยสมัย เมื่อพวกโกทส์ (Goths) และแวนดัลส์ (Vandals) กรีฑาทัพจากทางเหนือเข้ายึดครองอาณาจักรโรมันแล้ว ห้องสมุดต่างๆ ถูกทำลายหมดสิ้น ต้นฉบับหนังสือที่ยังหลงเหลืออยู่บ้างก็เพราะมีผู้ซุกซ่อนไว้ หรือไม่ก็มีการบวชบางรูปคัดลอกไว้ เพื่อการศึกษาของตนเองเท่านั้น

จนกระทั่งคัสสิโอโดรุส (Cassiodorus : ค.ศ.๔๘๖-๕๔๓) ซึ่งเป็นขุนนางโรมันคนหนึ่ง ได้ตั้งสำนักงานเก็บรวบรวมหนังสือขึ้นภายใต้ความยินยอมของธีโอดอริคมหาราช (Theodoric the Great) คัสสิโอโดรุส จึงเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดห้องสมุดตัวหนังสือเขียน และห้องสมุดประจำวัดขึ้นในกรุงโรมอีกครั้งหนึ่ง และเป็นผู้ที่ริเริ่มวางระเบียบการระวังกษาหนังสืออีกด้วย

พอปลายสมัยสมัย ห้องสมุดประจำวัดและห้องสมุดหนังสือตัวเขียนได้ลดความสำคัญลงเพราะกิจการพิมพ์เริ่มเกิดขึ้นแล้ว โดยโยฮันน์ กูเตินเบอร์ก (Johann Gutenberg: ค.ศ.๑๔๐๐-๑๔๖๘) ชาวเยอรมัน จนราวๆ ค.ศ.๑๔๓๖-๑๔๓๗ หนังสือราคาถูกลงและหาง่ายขึ้น และใช้

กระดาษแทนการเขียนลงบนหนังสือ ซึ่งใช้อยู่แต่เดิมแทบทั้งสิ้น

ห้องสมุดยุคใหม่ เมื่อกิจการพิมพ์เจริญขึ้นแล้ว หนังสือเริ่มมีมากและแพร่หลายขึ้น ทั้งเอกชนและรัฐบาลประเทศต่างๆ ได้พยายามรวบรวมหนังสือจัดตั้งเป็นห้องสมุดกันมากขึ้น ดังตัวอย่างในบางประเทศ ที่จะกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ในประเทศฝรั่งเศส ห้องสมุดแห่งชาติที่สำคัญแห่งแรกของฝรั่งเศสคือ France's Bibliotheque Nationale ห้องสมุดแห่งนี้เกิดขึ้นโดยการรวมเอาห้องสมุดราชสำนัก ของกษัตริย์ฝรั่งเศส สมัยพระเจ้าชาร์ลที่ ๕ พระเจ้าชาร์ลที่ ๖ พระเจ้าชาร์ลที่ ๘ และพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๑ โดยพระเจ้าฟรานซิสที่ ๑ (Francis I : ค.ศ.๑๕๔๕-๑๕๔๗) ให้มาอยู่แห่งเดียวกัน ณ ปราสาทฟองเตนบลัว (Fontainebleau) ในรัชกาลพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ (Louis XIV: ค.ศ.๑๖๓๘-๑๖๑๕) ห้องสมุดแห่งนี้ได้ขยายขึ้นเป็นสองเท่าและย้ายไปอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันในกรุงปารีส หลังจากการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส แล้วห้องสมุดแห่งนี้ก็กลายเป็นสมบัติของชาติ ในตอนแรกๆ เปิดให้บริการเพียงสัปดาห์ละ ๒ วัน จน ค.ศ.๑๘๕๕ เป็นต้นมาจึงได้เปิดบริการตลอดทั้ง ๗ วัน ปัจจุบันห้องสมุดแห่งนี้มีหนังสือกว่า ๖ ล้านเล่ม

ในประเทศอังกฤษ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่สำคัญแห่งแรกของประเทศอังกฤษคือ ห้องสมุดบอดเลียน (Bodleian Library) ของมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University) ห้องสมุดแห่งนี้ถือกำเนิดจากการที่ ฮัมฟรีย์ (Humphrey, Duke of Gloucester) ได้มอบหนังสือทั้งหมดที่ท่านสะสมไว้ให้แก่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดเมื่อ ค.ศ.๑๔๔๔ มหาวิทยาลัยได้จัด

และเปิดใช้ห้องสมุดใน ค.ศ.๑๔๔๘ ระหว่างรัชสมัยของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๖ (Edward VI) ห้องสมุดถูกทำลายเสียหายมากจนใช้การไม่ได้ ต่อมาด้วยความพยายามของเซอร์ โทมัส บอดเลย์ (Sir Thomas Bodley: ค.ศ.๑๕๔๕-๑๖๑๓) ทำให้สามารถเปิดใช้ห้องสมุดนี้ได้อีกครั้งหนึ่งเมื่อ ๘ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๖๐๒ จนกระทั่ง ค.ศ.๑๕๔๖ มหาวิทยาลัยจึงได้สร้างอาคารห้องสมุดขึ้นใหม่ ปัจจุบันมีหนังสือประมาณ ๒ ล้านเล่ม และมีหนังสือต้นฉบับตัวเขียนประมาณ ๔ หมื่นเล่ม

ในประเทศอิตาลี ห้องสมุดแห่งแรกในอิตาลีตั้งอยู่ ณ เมืองฟลอเรนซ์ (Florence) ตั้งขึ้นโดยคอสโม เดอ เมดิชิ (Cosimo de' Medici) ค.ศ.๑๔๕๐ ต่อมาในคริสต์ศวรรษที่ ๑๖ ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลและตั้งชื่อว่า ห้องสมุดลอเรนเทียน (Laurentian Library) ตัวอาคารห้องสมุดออกแบบโดย ไมเคิลแอนเจโล (Michelangelo) และ ณ ห้องสมุดแห่งนี้ได้เก็บต้นฉบับ ซึ่งเป็นตัวเขียนลายมือของเวอร์จิล (Vergil) ซีเซโร (Cicero) และ ดังเต (Dante) ไว้ด้วย

ในสหรัฐอเมริกา มีห้องสมุดเกิดขึ้นมากมาย ในรัฐต่างๆ เริ่มตั้งแต่ เบนจามิน แฟรงคลิน (Benjamin Franklin) ได้ก่อตั้งห้องสมุดสำหรับอาณานิคมอเมริกาขึ้นมาใน ค.ศ.๑๗๓๑ โดยรวบรวมหนังสือจากของส่วนตัว และบุคคลอื่นๆ รวมกัน ค.ศ.๑๗๔๗ ห้องสมุดเรดวูด (Redwood Library) ก่อตั้งขึ้นในเมืองนิวพอร์ท (Newport Rhode Island) ค.ศ.๑๗๔๘ ได้ตั้งสมาคมห้องสมุดชาร์ลส์ตัน (Charleston Library Society) ขึ้นในคาโรไลนาใต้ (South Carolina) หลังจากนั้น ห้องสมุดต่างๆ ก็ก่อตั้งขึ้นตามมาตามลำดับ จนถึงปัจจุบันในสหรัฐ-

อเมริกามีหนังสือราวแห่งชาติคือแห่งเดียวมี

ในประ
แรกใน พ
ปัจจุบันมีห
จากหอสมุด
วิทยาลัยต่าง
ห้องสมุดปร
ต่างๆ ทั้งข
ห้องสมุดส่ว
ที่ได้เก็บรวม

การจั
ในปัจจุบัน
ห้องสมุดปร
ห้องสมุดข
เอกชน ย่อ
ทันสมัย

ระบบ
ไทยมีอยู่ ๒

๑. ระ
mal Clas

๒. ระ

of Congr

การจัด
หมู่หนังสือ

Dewey)

เลขเป็นสัญ
ที่เข้าใจง่าย
แพร่หลายที่
๑๐ หมวด

อเมริกา มีห้องสมุดประชาชนกว่า ๘,๐๐๐ แห่ง มีหนังสือรวมกันหลายร้อยล้านเล่ม เฉพาะห้องสมุดแห่งชาติอเมริกา (Library of Congress) แห่งเดียวมีมากกว่า ๑๘ ล้านเล่ม

ในประเทศไทย หอสมุดแห่งชาติก่อตั้งขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๘ และเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบันมีหนังสือและเอกสารสำคัญจำนวนมาก นอกจากหอสมุดแห่งชาติแล้ว ยังมีห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ห้องสมุดวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนอีกด้วย ทั้งนี้ไม่นับห้องสมุดส่วนตัวของเอกชนบางคน ซึ่งมีอยู่ไม่น้อยที่ได้เก็บรวบรวมหนังสืออันมีค่าเอาไว้

การจัดระบบเลขหมู่หนังสือในห้องสมุดปัจจุบัน ในปัจจุบันห้องสมุดทั้งหลาย ไม่ว่าหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดของสถาบันการศึกษา ห้องสมุดของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ย่อมมีการจัดตามหลักการจัดห้องสมุดอย่างทันสมัย

ระบบการแบ่งหมู่หนังสือที่นิยมใช้อยู่ในประเทศไทยมีอยู่ ๒ ระบบ คือ

๑. ระบบทศนิยมของดิวอี้ (Dewey Decimal Classification)

๒. ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification)

การจัดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมดิวอี้ การจัดหมู่หนังสือตามระบบนี้ เมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey) ชาวอเมริกาเป็นผู้คิดขึ้น ระบบนี้ใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์แทนเนื้อหาของหนังสือ เป็นระบบที่เข้าใจง่าย ไม่สับสน จำง่าย เป็นระบบที่นิยมใช้แพร่หลายทั่วโลก การแบ่งหมู่หนังสือแบ่งออกเป็น ๑๐ หมวด ดังนี้

- ๐๐๐ หมวดเบ็ดเตล็ด (รวมพจนานุกรม สารานุกรม บรรณารักษศาสตร์)
- ๑๐๐ หมวดปรัชญา
- ๒๐๐ หมวดศาสนา
- ๓๐๐ หมวดสังคมศาสตร์ (รวมถึงควิทยา สติ สตรี เศรษฐศาสตร์ การศึกษา)
- ๔๐๐ หมวดภาษา
- ๕๐๐ หมวดวิทยาศาสตร์ (รวมคณิตศาสตร์)
- ๖๐๐ หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (เช่น แพทยศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ฯลฯ)
- ๗๐๐ หมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (รวมดนตรีและกีฬา)
- ๘๐๐ หมวดวรรณคดี
- ๙๐๐ หมวดประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และชีวประวัติ (รวมการท่องเที่ยว)

ในแต่ละหมวดแบ่งออกเป็น ๑๐ หมู่ ใช้เลขหลักสิบแทนหมู่วิชา เช่น หมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์ แบ่งได้ดังนี้

- ๓๑๐ หมู่วิชาสถิติ
- ๓๒๐ หมู่วิชารัฐศาสตร์
- ๓๓๐ หมู่วิชาเศรษฐศาสตร์
- ๓๔๐ หมู่วิชากฎหมาย
- ๓๕๐ หมู่วิชารัฐประศาสนศาสตร์
- ๓๖๐ หมู่วิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- ๓๗๐ หมู่วิชาศึกษาศาสตร์
- ๓๘๐ หมู่วิชาพาณิชยศาสตร์
- ๓๙๐ หมู่วิชาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี

จากหมู่วิชาแบ่งออกเป็น ๑๐ หมู่วิชาย่อย โดยใช้เลขหลักหน่วยเป็นสัญลักษณ์แทนหมู่วิชาย่อย เช่น ในหมู่วิชา ๓๗๐ ศึกษาศาสตร์ แบ่ง

ว่าวังรัช-
rd VI)
มิได้ ต่อ
บอดเลข
(-๑๖๑๓)
หนึ่งเมื่อ
ค.ศ.
สมุดปั้น
ล้ม และ
หมื่นเล่ม
ในอิตาลี
) ตั้งขึ้น
: ' Me-
ษที่ ๑๖
ห้องสมุด
y) ตัว
นเจอโล
แห่งนี้ได้
งเวอร์จิล
๕ ดังเต
เมากมาย
ฟรังคลิน
ห้องสมุด
ศ. ๑๗๓๑
คคลอื่นๆ
: d wood
(New-
๘ ได้ตั้ง
n Li-
(South
ๆ ก็ก่อ
นสหรัฐ-

ย่อได้ดังนี้

- ๓๗๐ การศึกษาทั่วไป
- ๓๗๑ การสอน
- ๓๗๒ การประถมศึกษา
- ๓๗๓ การมัธยมศึกษา
- ๓๗๔ การศึกษาผู้ใหญ่
- ๓๗๕ หลักสูตร
- ๓๗๖ การศึกษาของสตรี
- ๓๗๗ การศึกษาทางศาสนาและศีลธรรมภรรยา
- ๓๗๘ การอุดมศึกษา
- ๓๗๙ การศึกษาของรัฐ

นอกจากจัดเป็น ๑๐ หมู่ย่อยแล้ว ยังสามารถแบ่งเป็นสาขาวิชาต่างๆ ได้อีกโดยใช้จุดทศนิยมเข้าช่วย เช่น ในหมู่ย่อย ๓๗๑ ซึ่งเกี่ยวกับการสอน จัดแบ่งได้ดังนี้

- ๓๗๑.๑ แขนงวิชาเกี่ยวกับการสอนและ
ผู้สอน
- ๓๗๑.๒ แขนงวิชาเกี่ยวกับการบริหาร
การศึกษา
- ๓๗๑.๓ แขนงวิชาเกี่ยวกับวิธีสอน
- ๓๗๑.๓๓ แขนงวิชาเกี่ยวกับสื่อทัศนวัสดุ
เพื่อการสอน
- ๓๗๑.๓๓๕๒๓ แขนงวิชาเกี่ยวกับภาพยนตร์
เป็นต้น

เลขเรียกหนังสือ (Call number) ประกอบด้วยเลขหมู่หนังสือ และอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง (ถ้าเป็นหนังสือภาษาไทย) แต่ถ้าเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรตัวแรกของนามสกุลของผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

หนังสือเรื่อง การศึกษาของไทย ของ วรวิทย์
วสินสรากร เลขเรียกหนังสือ 37T (T แทน
ไทย)

หนังสือเรื่อง Democracy and Educa-
tion ของ John Dewey เลขเรียกหนังสือคือ
370.1 เป็นต้น
De

การจัดหมู่หนังสือตามระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
การจัดหมู่หนังสือระบบนี้ ดร.เฮอร์เบิร์ต
พัทน์ม (Dr.Hurbert Putnum) บรรณารักษ์
หอสมุดรัฐสภาอเมริกันคนหนึ่ง เป็นผู้คิดขึ้นเมื่อ
ค.ศ.๑๘๙๙ โดยแบ่งหมวดหมู่หนังสือ ดังนี้ :-
๑. หมวดใหญ่ แบ่งออกเป็น ๒๐ หมวด
ใช้อักษรโรมันตัวใหญ่ตั้งแต่ A-Z (ยกเว้น I, O,
W, X, Y) แทนเนื้อหาของหนังสือแต่ละหมวด
คือ

- A - ความรู้ทั่วไป
- B - ปรัชญา, ศาสนา
- C - ประวัติศาสตร์
- D - ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ (ไม่รวม
อเมริกา)
- E, F- ประวัติศาสตร์อเมริกา
- G - ภูมิศาสตร์, มานุษยวิทยา
- H - สังคมศาสตร์
- J - รัฐศาสตร์
- K - กฎหมาย
- L - ศึกษาศาสตร์
- M - ดนตรี
- N - วิจิตรศิลป์
- P - ภาษาและวรรณคดี
- Q - วิทยาศาสตร์
- R - แพทยศาสตร์
- S - เกษตรศาสตร์
- T - เทคโนโลยี
- U - วิชาการทหาร

V -
Z -
๒. ห
หมวดย่อยๆ
เนื้อเรื่องย่อๆ
๒ ตัวแทนเ
F และหมวด
ตัวย่อ
ออกเป็น ๑๐
AC -
AE -
AG -
AI -
AM -
AN -
AP -
AS -
AY -
AZ -
๓. ห
โดยใช้เลขด้
โรมันตัวใหญ่
การกระจายเ
อักษร A-Z
การเ
วิธี เช่น
ก. '๕
ผู้แต่งไว้บรรร
แต่ถ้าเลขห
มาไว้บรรรทัด

luca-
หรือคือ

- V - นาวิกศาสตร์
Z - บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์

๒. หมวดย่อย แต่ละหมวดใหญ่แบ่งออกเป็นหมวดย่อยๆ มากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องย่อของแต่ละวิชา ใช้อักษรโรมันตัวใหญ่ ๒ ตัวแทนเนื้อเรื่องของหนังสือ ยกเว้นหมวด E-F และหมวด Z ใช้อักษรตัวเดียวกับตัวเลข

ตัวอย่างหมวดย่อยของหมวดใหญ่ A ซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๐ หมวดย่อยดังนี้ :-

- AC - รวมนาน ชุมชนนิพนธ์
AE - สารานุกรม
AG - หนังสืออ้างอิงทั่วไป
AI - ดiction
AM - พิพิธภัณฑ
AN - หนังสือพิมพ์
AP - วารสาร
AS - สมาคม, สถาบันการศึกษา
AY - หนังสือรายปี
AZ - ประวัติศาสตร์ทั่วไป

๓. หมู่ จากหมวดย่อยแบ่งออกเป็นหมู่หนังสือ โดยใช้เลขตั้งแต่ ๑-๙๙๙ ประกอบกันเข้ากับอักษรโรมันตัวใหญ่ อาจเติมจุดทศนิยมก็ได้ และถ้าต้องการกระจายเลขหมู่หนังสือให้ย่อยลงไปอีก ก็ใช้ตัวอักษร A-Z ตามหลังอีกทีหนึ่ง

การเขียนเลขเรียกหนังสือ มีวิธีเขียนได้หลายวิธี เช่น

ก. เขียนเลขหมู่หนังสือไว้บรรทัดแรก ส่วนผู้แต่งไว้บรรทัดที่ ๒ เช่น AC28
M

แต่ถ้าเลขหมู่หนังสือมีตัวอักษรด้วย ให้นำตัวอักษรมาไว้บรรทัดที่ ๒ เช่น AC2835
A2L

ข. เขียนหมวดใหญ่และหมวดย่อยที่เป็นตัวอักษรไว้บรรทัดแรก หมู่หนังสือที่เป็นตัวเลขไว้บรรทัดที่ ๒ ส่วนผู้แต่งไว้บรรทัดที่ ๓ เช่น

AC	AC
28	2835
M	A2L

ส่วนตัวอักษรที่เหลือคือ I, O, W, X, Y ใช้สำหรับหมวดวิชาที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ๆ ในอนาคต การจัดห้องสมุดแบบระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน นิยมใช้สำหรับห้องสมุดใหญ่ๆ มีหนังสือบางหมวดวิชามาก เพราะเป็นระบบที่มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมได้ทุกแขนงวิชาการ และอาจแบ่งย่อยตามเนื้อเรื่องเฉพาะได้ และเมื่อมีความรู้ใหม่เกิดขึ้นก็อาจเพิ่มเติมเลขหมู่หนังสือได้ตามต้องการ

ในประเทศไทย มีหอสมุดของบางมหาวิทยาลัย ที่จัดระบบหมู่หนังสือแบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

บัตรรายการ (Card Catalog) เป็นบัตรขนาด ๓×๔ นิ้ว สำหรับบอกรายการต่างๆ ที่สำคัญของหนังสือแต่ละเล่ม เช่น เลขเรียกหนังสือ, ชื่อผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง, สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์, ครั้งที่พิมพ์, จำนวนหน้า ฯลฯ

บัตรรายการมี ๖ ชนิด คือ

๑. บัตรผู้แต่ง
๒. บัตรชื่อเรื่อง
๓. บัตรหัวเรื่อง
๔. บัตรเพิ่ม (บัตรผู้แต่งร่วม, บัตรผู้แปล, บัตรชื่อชุด)
๕. บัตรโยง (บัตรโยงดูที่..... บัตรโยงดูเพิ่มเติม.....)
๖. บัตรแจ้งหมู่หนังสือ

ตามปกติหนังสือแต่ละเล่มจะมีบัตรรายการอย่างน้อย ๓-๔ บัตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของ

ริกัน
ร์เปิร์ต
นาร์กซ์
ปั้นเมื่อ
นี้ :-

หมวด
I, O,
หมวด

ไม่รวม

หนังสือเล่มอื่นๆ เช่น หนังสือวิชาการ จะมีบัตร
อย่างน้อย ๔ บัตร คือ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง
บัตรหัวเรื่องและบัตรแจ้งหมู่หนังสือ ถ้าเป็นนวนิยาย
จะไม่มีบัตรหัวเรื่อง เป็นต้น บัตรรายการเหล่านี้จะ

จัดเรียงไว้ตามลำดับตัวอักษรในตู้บัตรรายการ ยกเว้น
บัตรแจ้งหมู่หนังสือจะแยกเรียงไว้ต่างหาก เพราะ
บรรณารักษ์เป็นผู้ใช้

3. บัตร

ตัวอย่างบัตรรายการ

1. บัตรผู้แต่ง

37T	วรวิทย์ วศินสรากร
ว	การศึกษาของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, บริษัทสารมวลชน. 2519. 428 หน้า.
1. การศึกษา-ไทย. 2. ชื่อเรื่อง ☐	

4. บั

2. บัตรชื่อเรื่อง

37T	การศึกษาของไทย วรวิทย์ วศินสรากร
ว	การศึกษาของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, บริษัทสารมวลชน. 2519. 428 หน้า.
☐	

การใ
เป็น ๒ พ
๑.
ไปใช้ห้อง

เร ยกเว้น
เพราะ

3. บัตรหัวเรื่อง

	<u>การศึกษา-ไทย</u>
37T	วรวิทย์ วตินสรากร
ว	การศึกษาของไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, บริษัทสารมวลชน, 2519. 428 หน้า

4. บัตรแจ้งหมู่หนังสือ

37T	วรวิทย์ วตินสรากร
ว	การศึกษาของไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, บริษัทสารมวลชน, 2519. 428 หน้า.
	34817 ฉ.1
	34818 ฉ.2
	34819 ฉ.3
	34820 ฉ.4
	34821 ฉ.5
	34822 ฉ.6
	34823 ฉ.7
	34824 ฉ.8

การใช้ห้องสมุด การใช้ห้องสมุดอาจแบ่งได้
เป็น ๒ พวกใหญ่ๆ คือ

๑. ใช้อย่างบุคคลทั่วไป สุภาพชนทั่วไปย่อม
ไปใช้ห้องสมุดต่างๆ ได้ตามขอบเขตที่สามัญชนทั่ว

ไปจะพึงมี เช่น ไปอ่านหนังสือ ค้นคว้าความรู้
ได้ แต่ย่อมจะขาดสิทธิบางอย่างหากมิได้สมัครเป็น
สมาชิกตามระเบียบของห้องสมุดนั้นๆ

๒. ใช้อย่างสมาชิก ถ้าสมัครเป็นสมาชิก

ตามระเบียบของห้องสมุดนั้นๆ แล้ว ผู้ใช้ย่อมจะมีสิทธิตามระเบียบของห้องสมุดทุกประการ เช่น สามารถยืมหนังสือได้ครั้งละกี่เล่ม สามารถยืมสิ่งตีพิมพ์และวัสดุอื่นๆ ได้

หลักทั่วไปในการใช้ห้องสมุด

๑. สมควรเป็นสมาชิกห้องสมุด (ถ้ามีระเบียบให้สมัครได้)

๒. ศึกษาระเบียบของห้องสมุดให้ละเอียดว่าห้องสมุดให้บริการอะไรบ้าง ห้องสมุดจัดอย่างไร หนังสือที่จัดไว้ตามชั้นต่างๆ นั้นหมวดไหนอยู่ตรงไหน

๓. ศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับบัตรรายการต่างๆ เช่น บัตรชื่อเรื่อง บัตรชื่อผู้แต่ง เป็นต้น เพราะในบัตรเหล่านั้นจะบอกให้ทราบว่าหนังสือที่เราต้องการมีเลขเรียกหนังสือเท่าไร จะได้ทราบต่อไปว่าหนังสือเล่มนั้นอยู่ ณ ชั้นหนังสือตรงไหน ทำให้หาหนังสือได้รวดเร็วขึ้น

๔. เมื่อไม่เข้าใจหรือมีความสงสัยประการใด ควรปรึกษารบรรณารักษ์ห้องสมุด ห้องสมุดส่วนมากมักจะมีบริการตอบคำถาม หรือบริการช่วยการค้นคว้าอยู่ด้วย

๕. การใช้หนังสือทุกเล่มในห้องสมุดจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า หนังสือเป็นสมบัติของส่วนรวม ดังนั้นจะต้องระมัดระวังทะนุถนอมหนังสือ เพื่อให้หนังสือได้อยู่คงทนถาวรให้ใช้งานได้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

๖. ต้องประพฤติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องสมุด นั่นคือปฏิบัติตามระเบียบของห้องสมุดนั้นๆ อย่างเคร่งครัด ห้องสมุดทุกแห่งย่อมจะต้องมีระเบียบวางไว้ ระเบียบเหล่านี้ อาจจะมีรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ กัน แต่ส่วนใหญ่จะคล้ายๆ กัน เช่น ไม่รับประทานอาหารในห้องสมุด ไม่คุยเสียงดัง ไม่สวมรองเท้าแตะ เป็นสุภาพชน เป็นต้น

๗. ควรศึกษาให้รู้ว่า ส่วนต่างๆ ของหนังสือประกอบด้วยอะไรบ้าง เช่น ปกหนังสือ หน้าชื่อเรื่อง-ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ เนื้อเรื่อง ดัชนี บรรณานุกรม และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการอ่านหนังสือให้รู้เรื่อง และได้ประโยชน์เร็วขึ้นนั่นเอง

การระวังรักษาหนังสือ เพื่อไม่ให้หนังสือฉีกขาดหรือชำรุดเร็วเกินไป ผู้ใช้ห้องสมุดและผู้อ่านหนังสือควรปฏิบัติดังนี้

๑. ก่อนจับต้องหนังสือจะต้องแน่ใจว่า มือสะอาด เพราะความสกปรกจากมือจะเป็นบ่อเกิดให้หนังสือได้รับความเสียหายเร็ว คือเปื้อนและเป็นทางนำไปสู่การทะของแมลงต่างๆ ได้

๒. ถ้าเป็นหนังสือส่วนตัว ควรหุ้มปกด้วยกระดาษหรือพลาสติก เพื่อรักษาความคงทนของปกหนังสือ

๓. ก่อนใช้หนังสือควรเปิดให้ถูกวิธี หนังสือจึงจะคงทน (ถ้าหนังสือเล่มนั้นจัดพิมพ์ถูกต้องตามเทคนิคการพิมพ์และการเข้าเล่ม) วิธีเปิดที่ถูกวิธีคือเอาสันหนังสือวางบนโต๊ะ ค่อยๆ เปิดปกหน้าและปกหลังให้กางแนบกับพื้นโต๊ะ ใช้นิ้วรีดไปตามร่องสันหนังสือ แล้วเปิดจากทางด้านหน้าและด้านหลังหนังสือครั้งละประมาณ ๕-๑๐ ใบ ใช้นิ้วรีดไปตามร่องสันหนังสือเช่นกัน จนกว่าจะพบกันกลางเล่ม (แต่ถ้าหนังสือที่ขาดเทคนิคการพิมพ์และการเข้าเล่มอาจปฏิบัติเช่นนั้นไม่ค่อยได้)

๔. ถ้าเปิดพบหน้าหนังสือที่ติดกัน เพราะการตัดไม่เรียบร้อย ควรใช้มือหรือมีดบางๆ กรีดออกให้เรียบร้อย อย่าใช้วัสดุหนาๆ กรีด เพราะจะทำให้เกิดรอยขาดแหว่งๆ หรือฉีกขาดได้

๕. เมื่ออ่านหนังสือถึงตอนหนึ่งตอนใดแล้ว จะหยุดอ่าน ควรใช้ที่คั่นหนังสือทำด้วยกระดาษบางๆ หรือวัสดุอื่นใดที่บางๆ คั่นไว้ อย่าใช้ของ

หนาๆ คั้น ทำให้สันหนังสือเกิดการบิดตามรูป

๖. ในหนังสือ

๗. ชั้น เพชร

ตัวหนังสือ

ด้วย

๘. อันขาด

ธาตาศักดิ์

๒๕๔

พวา พัน

มนุ

สมุล รัต

Schein

Kn

หนาๆ คั้นหรือจับหนังสือคว่ำหน้าเอาไว้ เพราะจะทำให้สันหนังสือขาดง่าย และที่ไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่งคือการพับหน้าหนังสือ เพราะจะทำให้หนังสือขาดตามรอยพับนั้นเร็วขึ้น

๖. อย่าขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆ ลงในหนังสือเป็นอันขาด (ยกเว้นหนังสือส่วนตัว)

๗. ระวังอย่าให้หนังสือเปราะเปื้อนหรือเปียกชื้น เพราะจะทำให้หนังสือสกปรก กระดาษเปื่อยตัวหนังสือเลอะเลือน และจะทำให้หนังสือขึ้นราด้วย

๘. อย่าฉีกหรือตัดส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเป็นอันขาด

๙. ระวังอย่าให้หนังสือตกจากที่สูง เพราะจะทำให้สันและปกหนังสือชำรุด

๑๐. ไม่ควรวางหนังสือซ้อนกันหลายๆ เล่มเกินไป เพราะเล่มที่อยู่ล่างๆ จะถูกทับจนเสียรูปทรงได้

๑๑. ถ้ายืมหนังสือของห้องสมุดไปใช้ที่บ้าน ต้องวางให้พ้นมือเด็ก เพราะเด็กอาจจะฉีกและขีดเขียนทำให้หนังสือสกปรกได้

อนึ่ง คำแนะนำสำหรับผู้ที่ชอบสะสมหนังสือ เวลาจะซื้อหนังสือ ควรเลือกซื้อเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพดีรวมทั้งคุณภาพของกระดาษ คุณภาพของปกและเทคนิคการเข้าเล่ม และควรเลือกหนังสือเล่มที่ดีที่สุดเท่านั้น.

รววิทย์ วศิณสรการ

บรรณานุกรม

- ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพงษ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น นนทบุรี. โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด. ๒๕๑๘. ๑๗๖ หน้า
- พวา พันธุ์เมฆา การบริหารและดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน กรุงเทพฯ. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ๒๕๒๒. ๑๕๒ หน้า
- สมุล รัตดากร การใช้ห้องสมุด กรุงเทพฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. ๒๕๑๔. ๑๙๖ หน้า
- Schein, Richard H. and Charles Maritz. "Library," in The New Book of Knowledge. vol.11. p.170-200. New York, Glolier, 1966.